

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10044
Tarih : 21.01.2025

10/2277

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Marmara denizindeki kirlilik, 2021 yılında müsilaj oluşumuna sebep olmuş, sorunun çözümü için yeterli adımlar atılmadığından dolayı müsilaj, ekolojik felakete ulaşacak tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Marmara Denizi'ndeki bütün kirleticilerin acilen ortadan kaldırılması ve Marmara Denizi'nin temiz bir deniz haline getirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Hüseyin OLAN
Bitlis Milletvekili

Marmara Bölgesindeki deniz ve iç su kaynakları olmak üzere birçok su kaynağı; 1900'lü yılların ortalarından itibaren başta sanayi atıkları olmak üzere, evsel atıklar, tarımda yoğun olarak kullanılan gübre ve tarımsal zehirlerin doğurduğu kirlilik, atmosferik olaylar, gemi ticaretindeki yoğunlaşma vb. kirleticiler ile baş başa bırakılmıştır. Söz konusu kirleticiler nedeniyle en büyük su kalitesi kaybına uğrayan alanların başında ise Marmara Denizi gelmektedir. Marmara Bölgesi havzasında ülke nüfusunun yaklaşık 1/3'ü yaşamaktadır. Havzadaki aşırı nüfus artışı, kontrolsüz, plansız ve çarpık kentleşme, doğal varlıkların yağmalanması özellikle Marmara Deniz'i üzerinde büyük bir baskı oluşturmuştur. Uzun yıllar boyunca Marmara Denizi'ne verilen atıklar, denizin ortalamadan fazla ısınmasına neden olmuş, oksijensizlik, biyoçeşitliliğin kaybı gibi etkenlerle beraber denizde yaşayan birçok canlı türü tamamen ortadan kaybolmuş, birçoğu da tükenme noktasına gelmiştir. Hemen hemen hepsinin kaynağı insan eliyle yaratılan kirliliktir.

Diğer taraftan en büyük kirliliklerden biri de Ergene derin deniz deşarjdır ve bu durumun acil olarak ortadan kaldırılması gerekmektedir. Ergene havzasında, endüstriyel, evsel ve tarımsal kirlilik hat safhadadır ve bu kirlenmiş sular Marmara'ya deşarj edilmektedir. Deşarj yapılan bölgedeki kirlilik korkunç boyutlardadır. Dolayısıyla Ergene derin deşarjı acilen sonlandırılmalıdır. Esasen tüm denizlerdeki deşarj uygulamaları yasaklanmalıdır. Ancak maalesef kanun, yönetmelik ve tebliğlerde denizler açıkça "alıcı ortam" olarak belirtilmektedir.

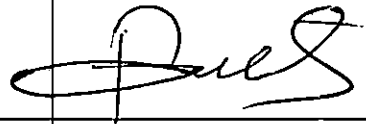
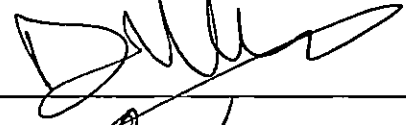
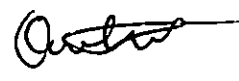
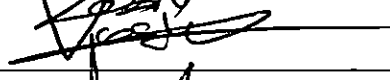
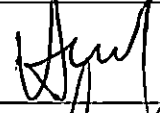
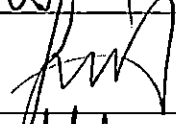
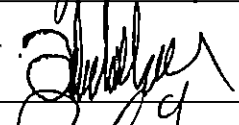
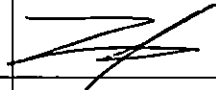
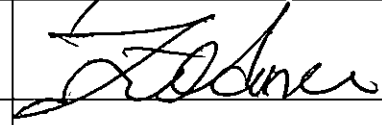
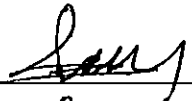
Ergene havzasında derin sondajla sanayi tesislerinin yeraltı sularını kullanmaları yasaklanmalıdır. Marmara Denizindeki kirliliğin ortaya çıkardığı en önemli ekolojik sorunlardan biri de 2021 yılında yaşanan müsilaj artışı olmuştur. Müsilaj artışının bölgede 6 ay gibi uzun bir süre devam etmesi, büyük bir alanda habitat kayıpları yaratması, ekolojik tahribat kadar ekonomik kayıplara da neden olmuştur. Konuyla ilgili TBMM’de 2021’de oluşturulan araştırma komisyonu raporu doğrultusunda Marmara Denizi’ndeki kirliliğin giderilmesi amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonunda Marmara Denizi Havzası’nda yer alan valilikler, yerel yönetimler, ilgili kurum ve kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve akademisyenlerin katılımlarıyla hazırlanarak 06.06.2021 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan 22 maddelik Marmara Denizi Eylem Planı düzenlenmiştir.

2021-2024 yıllarını kapsayan eylem planında, müsilaja kalıcı çözümler üretilmesi için yapılacaklar listelenmiştir. Ancak son güncel verilere göre Marmara denizi adeta can çekişmektedir. 2024 yılında Marmara Denizi’nin iki farklı bölgesinde, İzmit Körfezi’nde ve Bandırma kıyılarında deniz yüzeyini kaplayan turuncu bir tabaka görülmüştür.

Bu durum, kıyıl gelgit, “zararlı alg (bitki benzeri mikro organizmalar) çoğalması” anlamına gelmektedir. Bu artışta deniz ekosistemindeki onlarca faktör etkili olmaktadır. Bu faktörler içinde kabaca, su sıcaklığındaki artış, deniz şartlarındaki durağanlık ve kirlilik ön plana çıkmaktadır. Bilim insanlarına göre kıyıl gelgitin nedeni, çevre koşullarına bağlı olarak, fitoplankton adı verilen algların aşırı artmasıdır. Gözle görülemeyecek kadar küçük bu organizmaların sayısı mililitre suda milyonlara ulaşarak ve ortamı istila etmektedir. Dolayısıyla müsilaja neden olan faktörler ortadan kalkmamıştır ve müsilaj tehdidi artarak devam etmektedir. 22 maddelik eylem planı ve Marmara Denizi’nin akıbetiyle ilgili Bakanlığa verdiğimiz soru önergesi de yanıtlanmamıştır.

Müsilajın kendiliğinden yok olduğu, tehlikenin geçtiği, bu durumun olağan ve doğal bir durum olduğu, esasında Marmara Denizi’nin iyi durumda olduğu gibi bir kısım çevreler tarafından sistemli olarak propaganda yapılmaktadır. Ancak uzmanlar; eylem planının uygulanmadığını, Marmara Denizi’nde kirliliğe sebep olan faktörlerin ortadan kaldırılmadığını, denizin durumunun daha da kötüye gittiğini belirtmektedir. Marmara Denizi’nin ilk 30 metresi dışında önemli oranda oksijen azlığı yaşandığını, sıcaklık, oksijen kaybı ile kirliliğin birbirini besleyen kısır bir döngü yarattığını vurgulamaktadırlar. Deşarjların artarak sürdüğünü, tüm Ergene’nin kirletici unsurlarının Marmara Denizi’ne basıldığını, hatta Marmara Denizi’nin kirletilme ivmesinde artış olduğunu söylemektedirler. Tekrar başlayan ve sonu ekolojik bir faciayla sonuçlanabilecek müsilajın çözülmesi daha da zor olacaktır. Dolayısıyla, Marmara

Denizi'ndeki kirliliğin çözümlmesi için tedbirlerin alınması, Marmara Denizi'nin "alııcı ortam" olmaktan çıkarılarak bilimsel temelde temizlenmesi amacıyla ivedilikle bir meclis araştırma komisyonu kurulması son derece önemlidir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	